

**Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om
ändring av lagen om lönegaranti för sjömän**

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att lagen om lönegaranti för sjömän ändras så att beslutanderätten i lönegarantiärenden överförs från arbetsministeriet till Nylands läns arbetskraftsdistriktsbyrå.

Det föreslås även att lagen kompletteras med sådana stadganden om ändringssökande som motsvarar de stadganden om ändringssökande som ingår i lagen om lönegaranti och som trädde i kraft vid ingången av 1995. Besvär över arbetskraftsdistriktsbyråns beslut om betalning enligt lönegarantin för sjömän skall

kunna anföras hos arbetslöshetsnämnden och över arbetslöshetsnämndens beslut vidare hos högsta förvaltningsdomstolen.

Vidare föreslås att vissa procedurstadganden i anslutning till behandlingen av lönegarantiärenden ändras så att de överensstämmer med motsvarande stadganden i lagen om lönegaranti.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt sedan den har antagits och blivit stadfäst.

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge och föreslagna ändringar

Uppgiften att fatta beslut i ärenden som gäller lönegaranti för sjömän hör numera till arbetsministeriet. I övriga lönegarantiärenden fattas besluten av arbetskraftsdistriktsbyråerna. Uppgiften att fatta beslut i lönegarantiärenden överfördes redan den 1 juni 1984 från ministeriet på arbetskraftsdistriktsbyråerna genom en lag om ändring av lagen om lönegaranti (70/84). I det skedet ansågs det vara ändamålsenligt att ärenden som gäller lönegaranti för sjömän alltjämt sköts centraliserat vid arbetsministeriet. Detta avgörande nåddes på grund av att ärendena gällande lönegaranti för sjömän är så få till antalet och på grund av att de förutsätter specialkunskap. Specialkunskap behövdes både för utredandet av fordringar som sjömän har på grund av sitt arbetsförhållande och för indrivningen av sjömannens fordringar, vilka i samband med betalning enligt lönega-

rantin överförs på staten med stöd av den sjöpanträtt de har.

Nu förutsätter statsrådets principbeslut om åtgärder för förnyande av centralförvaltningen och regionalförvaltningen (17.6.1993 FM 163/00/93) att ministeriernas uppgiftsstruktur skall göras klarare så att ministerierna inte längre fattar förvaltningsbeslut som gäller enskilda fall. Vid arbetsministeriet hör besluten om betalning enligt lönegarantin för sjömän helt klart till denna kategori av förvaltningsbeslut. Under de senaste åren har ca 20 ansökningar om betalning enligt lönegarantin för sjömän behandlats årligen. På grund av att antalet ärenden är så litet och å andra sidan på grund av de specialkunskaper som behövs i samband med utredandet av fordringar som sjömän har på grund av sitt arbetsförhållande och indrivningen av sjömannens fordringar, vilka i samband med betalning enligt lönegarantin överförs på staten, har det ansetts mest

ändamålsenligt att behandlingen av ansökningar om betalning enligt lönegarantin för sjömän koncentreras till Nylands läns Arbetskraftsdistriktsbyrå. Praktiska omständigheter talar för att ärendena behandlas uttryckligen vid denna Arbetskraftsdistriktsbyrå; en stor del av ansökningarna kommer via arbetstagarorganisationerna inom sjöfartsbranschen, som också har sina verksamhetsställen i Helsingfors. Centraliseringen av behandlingen av ärendena torde dessutom underlätta uppkomsten av en enhetlig praxis i fråga om avgörandena och av behandlingsrutiner.

Ändring i ministeriets beslut i ärenden som gäller lönegaranti för sjömän har inte fått sökas genom besvär. Om det inte är möjligt att vid lönegarantiförfarandet utreda beloppet av eller grunden för en sjömans lönefordran på grund av att arbetsgivaren bestridit den och ansökan om betalning enligt lönegarantin därför avslås, skall arbetstagararen anvisa att styrka sin fordran vid domstol genom att väcka talan mot arbetsgivaren eller bevaka sin fordran i samband med arbetsgivarens konkurs eller i samband med exekutiv auktion på fartyget. Fordringarna kan på ny ansökan betalas med stöd av lagen om lönegaranti för sjömän då domstolens eller utskökningsmyndighetens avgörande som gäller fordringarna har vunnit laga kraft.

I beslut som Arbetskraftsdistrikten fattat i andra lönegarantiärenden och genom vilka ett beslut om betalning enligt lönegarantin har förkastats på någon annan grund än en sådan som har samband med grunden för eller beloppet av fordran får ändring sökas genom besvär. Dessa andra grunder är grunder för vägran som ansluter sig till de formella förutsättningarna för beviljande av lönegaranti eller till Arbetskraftsdistriktets prövningsrätt. Arbetsministeriet var fram till den 31 december 1994 besvärsmyndighet. Genom den ändring av lagen om lönegaranti som trädde i kraft den 1 januari 1995 överfördes besvärärendena för behandling i Arbetslöshetsnämnden. Ändring i Arbetslöshetsnämndens beslut i lönegarantiärenden får alltså sökas hos högsta förvaltningsdomstolen.

Även när det gäller att vid domstol styrka fordringar som grundar sig på ett arbetsförhållande avviker förfarandet enligt lagen om lönegaranti för sjömän från det förfarande som gäller i fråga om andra lönegarantiärenden. Enligt 7 § 1 mom. lagen om lönegaranti skall

arbetsgivaren och staten eller endast staten instämmas som svarande vid en rättegång som gäller stridiga fordringar. Enligt 7 § 1 mom. lagen om lönegaranti för sjömän instäms endast arbetsgivaren till en motsvarande rättegång. Eftersom det i denna proposition föreslås att uppgiften att fatta beslut i ärenden som gäller lönegaranti för sjömän skall överföras på Nylands läns Arbetskraftsdistriktsbyrå, är det ändamålsenligt och med tanke på rättsskyddet viktigt att även stadgandena om sökande av ändring är enhetliga. Därför föreslås att tvister som gäller beloppet av och grunden för sjömans lönefordringar skall avgöras vid domstol antingen i samband med arbetsgivarens konkurs eller genom talan som väcks mot arbetsgivaren och staten eller endast mot staten. På grund av den sjöpanträtt som sjömannens lönefordringar har kan beloppet av och grunden för fordringarna samt den sjöpanträtt som fordran har dock alltså avgöras även i samband med en exekutiv auktion på fartyget.

Ändring i andra avgöranden som gäller förutsättningen för beviljande av lönegaranti för sjömän än sådana som gäller beloppet av och grunden för en fordran kan sökas genom besvär hos Arbetslöshetsnämnden. Ändring i Arbetslöshetsnämndens beslut kan vidare sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen.

I denna proposition föreslås dessutom att stadgandet om statens regressrätt i 6 § lagen om lönegaranti för sjömän ändras så att även bolagsmän i ett öppet bolag och de ansvariga bolagsmännen i ett kommanditbolag kan förpliktas till arbetsgivaransvar i ett beslut om betalning enligt lönegarantin. Beslut om lönegaranti för sjömän kan numera verkställas direkt beträffande arbetsgivaren och det fartyg där det arbete som avses i beslutet om lönegarantin har utförts. För att göra gällande det lagstadgade ansvar som ankommer på en bolagsman i ett öppet bolag eller en bolagsman i ett kommanditbolag har det varit nödvändigt att anhängiggöra en separat rättegång. Enligt lagen om lönegaranti har ansvaret däremot kunnat göras gällande i fråga om en sådan bolagsman som redan i beslutet om betalning enligt lönegarantin har beretts tillfälle att bli hörd angående ansökan om betalning enligt lönegarantin. Det föreslås att motsvarande stadgande i lagen om lönegaranti även skall tas in i lagen om lönegaranti för sjömän.

Enligt gällande 2 § lagen om lönegaranti för

sjömän får sjömän betalning enligt lönegarantin för sådana löne- och andra fordringar som grundar sig på arbetsförhållandet och som enligt 212 § 1 mom. sjölagen skulle ha sjöpanträtt i fartyg. Eftersom en ny sjölag (674/94) trädde i kraft den 1 oktober 1994, föreslås att hänvisningen till sjölagen ändras. Om lönefordringars sjöpanträtt med samma innehåll som tidigare stadgas nu i 3 kap. 2 § 1 mom. sjölagen.

Vidare föreslås i propositionen att sådana lagstiftningstekniska ändringar skall göras som tidigare i olika sammanhang har gjorts i lagen om lönegaranti.

2. Propositionens verkningar

De föreslagna revideringarna ökar inte sta-

tens utgifter. De nya uppgifterna vid Nylands läns Arbetskraftsdistriktsbyrå kan skötas med den fungerande lönegarantiorganisationens resurser.

Årligen torde endast några besvär anföras över ärenden som gäller lönegaranti för sjömän. Detta beaktades när de övriga lönegarantibesvären överfördes till arbetslöshetsnämnden.

3. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid arbetsministeriet. Propositionen har behandlats i delegationen för sjömansärenden, i vilken sjöfartsstyrelsen och arbetsmarknadsorganisationerna i branschen är företrädade.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslaget

1 §. Det föreslås att 3 mom. ändras. Ändringen gäller överföring av beslutanderätten i fråga om ärenden som gäller lönegaranti för sjömän från arbetsministeriet till Nylands läns Arbetskraftsdistriktsbyrå.

2 §. I 1 mom. föreslås att hänvisningen till sjölagens stadgande om sjöpanträtt skall korrigeras. En ny sjölag trädde i kraft den 1 oktober 1994 och i dess 3 kap. 2 § 1 mom. stadgas om den sjöpanträtt som lönefordringar har. Sjöpanträtten har samma innehåll enligt det nya stadgandet som enligt 212 § 1 mom. i den gamla sjölagen och därför påverkar ändringen inte stadgandets sakinnehåll.

I 2 mom. ersätts arbetsministeriet med Arbetskraftsdistriktsbyrån, vilket överföringen av beslutanderätten förutsätter.

3 §. Det föreslås att en sådan rättelse som överföringen av beslutanderätten förutsätter görs i paragrafen. Ansökan om betalning enligt lönegarantin riktas till Arbetskraftsdistriktsbyrån och inte till arbetsministeriet.

4 §. Det föreslås att sådana rättelser som överföringen av beslutanderätten förutsätter görs i paragrafen så att arbetsministeriet i varje moment ersätts med Arbetskraftsdistriktsbyrån.

Även i övrigt ändras paragrafens lagtekniska struktur så att den motsvarar 4 § lagen om lönegaranti. Paragrafens 1 mom. innehåller ett stadgande om att arbetsgivaren skall beredas tillfälle att bli hörd i samband med behandlingen av ansökan om betalning enligt lönegarantin för sjömän. Det föreslås att stadgandet ersätts med ett stadgande som motsvarar 4 § lagen om lönegaranti och som gäller skyldigheten att höra arbetsgivaren och arbetstagaren så som stadgas i 15 § lagen om förvaltningsförfarande (592/82).

Ett stadgande som motsvarar andra satsen i gällande 1 mom. blir 2 mom. och preciseras så att den motsvarar lagen om lönegaranti. Härvid framgår även innehållet i gällande 3 mom. om delbetalning enligt lönegarantin av 2 mom. Gällande 2 mom. blir följaktligen 3 mom.

5 §. Det föreslås att arbetsministeriet ersätts med Arbetskraftsdistriktsbyrån i 1 mom., vilket förutsätts av överföringen av beslutanderätten. Vidare föreslås att de stadganden i 8 § i gällande lag som gäller delgivning av beslut om betalning enligt lönegarantin överförs till 1 mom. i denna paragraf. Det föreslås också att stadgandet om delgivning kompletteras så att beslut om betalning enligt lönegarantin skall delges inte bara arbetsgivaren utan även alla

sådana delägare i ett öppet bolag och ansvariga bolagsmän i ett kommanditbolag som på det sätt som anges i 6 § 1 mom., som föreslås bli ändrat i lagen, i ett beslut om betalning enligt lönegarantin har ålagts vara betalningsskyldiga till staten.

6 §. Det föreslås att arbetsministeriet ersätts med arbetskraftsdistriktsbyrån, vilket förutsätts av överföringen av beslutanderätten.

I 1 mom. stadgas dessutom att om arbetsgivaren är ett öppet bolag eller ett kommanditbolag, kan betalningsskyldigheten i ett beslut om betalning enligt lönegarantin påföras inte endast det aktuella bolaget utan även dess delägare eller de ansvariga bolagsmännen i bolaget. Förutsättningen är dock att en sådan delägare eller bolagsman har beretts tillfälle att bli hörd innan beslutet fattas. Enligt 2 mom. kan arbetskraftsdistriktsbyråns beslut om betalning enligt lönegarantin även beträffande en dylik delägare eller bolagsman omedelbart verkställas på samma sätt som en laga kraft vunnit dom.

På grund av de föreslagna tilläggen delas gällande stadganden i 1 mom. upp på två olika moment. Därför blir gällande 2 mom., som gäller betalningsanstånd eller befrielse för arbetsgivaren, 3 mom. Betalningsanstånd kan beviljas av statsrådet och, upp till ett belopp som bestäms genom förordning, av arbetsministeriet eller även av arbetskraftsdistriktsbyrån.

7 §. Stadgandet gäller ett förfarande som arbetstagaren bör iaktta när grunden för eller beloppet av en fordran som sökts som betalning enligt lönegarantin inte har kunnat utredas. Det föreslås att paragrafen ändras så att den både till struktur och innehåll motsvarar 7 § lagen om lönegaranti. När det gäller strukturen innebär detta att 1 mom. delas upp på två olika moment, varvid 2 mom. blir 3 mom. och 3 mom. blir 4 mom., och att de hänvisningsstadganden som ingår i momenten ändras.

När arbetskraftsdistriktet avslår en ansökan om betalning enligt lönegarantin bör distriktet anvisa arbetstagaren att styrka sin fordran genom att väcka talan mot arbetsgivaren och staten, om ansökan avslagits på grund av att grunden för eller beloppet av fordran inte har kunnat utredas och arbetsgivaren har bestridit fordran. Det skall bestämmas att talan skall väckas endast mot staten, om ansökan avslagits på grund av att lönegarantimyndigheten anser att beloppet av och grunden för fordran

inte har utretts, även om arbetsgivaren inte har bestridit fordran. Enligt gällande lag om lönegaranti för sjömän skall talan som gäller fordringar som har sökts som betalning enligt lönegarantin endast väckas mot arbetsgivaren.

Twister gällande fordringar som är grundade på en sjömans arbetsförhållande kan liksom tidigare i enlighet med 3 mom. avgöras även i samband med arbetsgivarens konkurs eller en exekutiv auktion på fartyget.

8 §. Stadgandet gäller rätt att anföra besvär över arbetskraftsdistriktsbyråns negativa beslut om betalning enligt lönegarantin. Enligt gällande lag om lönegaranti för sjömän får ändring i ministeriets beslut om betalning enligt lönegarantin inte alls sökas genom besvär. Eftersom beslutanderätten överförs på arbetskraftsdistriktsbyrån, föreslås arbetstagaren få rätt att anföra besvär över arbetskraftsdistriktsbyråns beslut på samma sätt som över andra lönegarantiärenden. Besvärsträtten gäller sådana beslut av arbetskraftsdistriktsbyrån där ansökan om betalning enligt lönegarantin har avslagits på någon annan grund än en som avses i 7 § 1 mom. Dylika grunder är avsaknaden av de formella förutsättningarna enligt lagen om lönegaranti och arbetskraftsdistriktets prövningsrätt.

Enligt den ändring av lagen om lönegaranti som trädde i kraft den 1 januari 1995 anfördes besvär över arbetskraftsdistriktsbyråns beslut hos arbetslöshetsnämnden. Besvärstiden är 30 dagar efter det att den ändringssökande fått del av beslutet. Om inget annat påvisas i samband med besvären, anses den ändringssökande ha delgivits beslutet den sjunde dagen efter det att beslutet postades till den adress som ändringssökanden uppgivit. Besvären skall tillställas arbetskraftsdistriktsbyrån, som utan dröjsmål skall sända besvärsskriften och de handlingar som uppkommit vid handläggningen av ärendet jämte utlåtanden till arbetslöshetsnämnden. Innehållet i det föreslagna stadgandet är till alla delar likadant som i motsvarande 8 § lagen om lönegaranti.

8 a §. I den nya paragrafen förelås att besvär över arbetslöshetsnämndens beslut alltså skall kunna anföras hos högsta förvaltningsdomstolen. Även detta stadgande motsvarar till alla delar 8 a § lagen om lönegaranti, som trädde i kraft den 1 januari 1995.

9 §. Det föreslås att 1 mom. skall ändras när det gäller beräkning av den tid inom vilken arbetsgivarens återvinningstalans skall väckas.

En arbetsgivare som ålagts att återbära en betalning enligt lönegarantin till staten får söka ändring vid den domstol där han skall svara i ett mål som gäller lönefordringar. Enligt gällande stadgande skall en stämning som gäller återvinning delges staten inom 60 dagar från delgivningen av beslutet om betalning enligt lönegarantin. Enligt 5 kap. 1 § rättegångsbalken blir ett tvistemål anhängigt då stämningensansökan kommit till tingsrättens kansli. Eftersom delgivningen av stämning inte längre vad beträffar målets anhängiggörande har någon betydelse vid en rättegång i tvistemål, föreslås att paragrafen moderniseras så att återvinningstalan enligt lagen om lönegaranti för sjömän skall anhängiggöras inom 60 dagar från delgivningen av ett beslut om betalning enligt lönegarantin.

Det föreslås även att till paragrafen fogas ett nytt 4 mom., i vilket konstateras att de stadganden som gäller arbetsgivaren även gäller en sådan delägare i ett öppet bolag och en sådan ansvarig bolagsman i ett kommanditbolag som har ålagts betalningsskyldighet på det sätt som stadgas i 6 § 1 mom..

12 §. Det föreslås att i 1 mom. görs en sådan korrigering som föranleds av överföringen av beslutanderätten. Dessutom föreslås att begreppet samma arbetsgivare preciseras på samma sätt som i motsvarande stadgande i lagen om lönegaranti. Arbetskraftsdistriktsbyrån har en möjlighet att av särskilda skäl förvägra arbetsgivaren rätt till betalning enligt lönegarantin för en fordran hos samma arbetsgivare, om fordran grundar sig på arbete som har utförts under tre års tid sedan föregående beslut om betalning enligt lönegarantin. Det föreslås att även ett företag där den tidigare arbetsgivaren har bestämmanderätt skall betraktas som sam-

ma arbetsgivare. Den tidigare arbetsgivaren anses ha bestämmanderätten även när han har andel i vartdera företaget och han, antingen ensam eller tillsammans med sina familjemedlemmar, har bestämmanderätten i båda.

Det föreslås även att till paragrafen fogas ett nytt 2 mom., i vilket arbetstagare ges möjlighet att få ett förhandsbeslut från Arbetskraftsdistriktsbyrån om huruvida en viss omständighet skall anses som ett sådant särskilt skäl att förvägra en arbetstagare betalning enligt lönegarantin som avses i 1 mom. Stadgandet motsvarar 12 § 2 mom. lagen om lönegaranti.

17 §. Stadgandet gäller lönegarantimyndighetens rätt att få sådana uppgifter från arbetsgivaren eller olika myndigheter som behövs för verkställandet av lagen samt lönegarantimyndighetens rätt att få handräckning. Det föreslås att stadgandet ändras så, att de rättigheter som avses i stadgandet allmänt ges till lönegarantimyndigheterna och inte arbetsministeriet.

Det föreslås även att ett nytt 3 mom. fogas till paragrafen. I det ges lönegarantimyndighetens rätt att även från skattemyndigheterna få de uppgifter om arbetstagarens skattehandlingar som behövs för behandlingen av lönegarantiansökningar. Motsvarande stadgande ingår i lagen om lönegaranti.

2. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt sedan den har antagits och blivit stadfäst.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av lagen om lönegaranti för sjömän

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 21 december 1979 om lönegaranti för sjömän (927/79) 1 § 3 mom., 2, 3 och 4 §§, 5 § 1 mom., 6—8 §§, 9 § 1 mom. samt 12 och 17 §§, av dessa lagrum 2 och 4 §§ sådana de lyder delvis ändrade genom lag av den 30 december 1992 (1588/92) och 6 § sådan den lyder delvis ändrad genom lag av den 10 december 1990 (1072/90), samt

fogas till lagen en ny 8 a § och till 9 § ett nytt 4 mom. som följer:

1 §

Lönegarantin för sjömän sköts av arbetsministeriet och Nylands läns Arbetskraftsdistriktsbyrå. Beslut i ett lönegarantiärende fattas av Arbetskraftsdistriktsbyrån.

2 §

Betalning enligt lönegarantin utgår för de på arbetsförhållande grundade förfallna löne- och andra fordringar, som skulle ha sjöpanträtt i fartyg enligt 3 kap. 2 § 1 mom. sjölagen (674/94).

Arbetskraftsdistriktsbyrån har rätt att pröva om det såsom betalning enligt lönegarantin skall utges mer än två gånger det belopp, vilket en arbetsgivare, som underlåtit att betala en arbetstagares fordran, under ett år före inlämnandet av ansökan om betalning enligt lönegaranti erlagt till arbetstagaren som betalning för en fordran som grundar sig på arbetsförhållandet.

3 §

Ansökan om betalning enligt lönegarantin riktas till Arbetskraftsdistriktsbyrån och tillställs en Arbetskraftsbyrå eller Arbetskraftsdistriktsbyrån. I ansökan skall tydligt anges arbetstagarens namn, arbetsgivaren och beloppet av de fordringar som grundar sig på arbetsförhållandet.

4 §

Sedan ansökan om betalning enligt lönegarantin har anlänt till Arbetskraftsdistriktsbyrån skall byrån omedelbart vidta åtgärder för att utreda arbetsgivarens betalningsoförmåga och arbetstagarens på arbetsförhållandet grundade fordran. Arbetsgivaren och arbetstagaren skall innan ärendet avgörs beredas tillfälle att bli hörda så som anges i 15 § lagen om förvaltningsförfarande (598/82).

Har Arbetskraftsdistriktsbyrån kunnat konstatera att arbetsgivaren är betalningsoförmögen och kunnat utreda grunden för och beloppet av arbetstagarens fordran, skall den omedelbart besluta att den på arbetsförhållandet grundade fordran till den utredda delen skall betalas av statens medel.

Har arbetstagaren underlåtit att bevaka sin fordran i arbetsgivarens konkurs eller fordran och med denna förenad sjöpanträtt i samband med auktion på fartyg, har Arbetskraftsdistriktsbyrån rätt att pröva huruvida arbetstagaren skall anses helt eller delvis ha förverkat sin rätt enligt lönegarantin.

5 §

En arbetstages på arbetsförhållandet grundade fordran samt sjöpanträtt och alla andra rättigheter som baserar sig på fordran övergår till staten den dag då Arbetskraftsdistriktsbyråns beslut om betalning enligt lönegarantin fattades och till den del betalning enligt beslutet skall utgå. Beslutet skall omedelbart delges arbetstagaren och arbetsgivaren samt varje sådan delägare i ett öppet bolag eller ansvarig bolagsman i ett kommanditbolag vars betalningsskyldighet har fatställts enligt 6 § 1 mom. Om arbetsgivaren inte äger fartyget där det arbete på vilket fordringarna grundar sig har utförts, skall beslutet om betalning enligt lönegarantin även delges fartygets ägare.

6 §

Då Arbetskraftsdistriktsbyrån godkänner en arbetstages ansökan om betalning enligt lönegarantin, skall byrån i sitt beslut fastställa arbetsgivarens betalningsskyldighet gentemot staten. Har arbetsgivaren varit ett öppet bolag eller ett kommanditbolag, skall i beslutet om betalning enligt lönegarantin även fastställas vilken betalningsskyldighet delägarna i det

öppna bolaget eller de ansvariga bolagsmännen i kommanditbolaget har gentemot staten, enligt samma grunder som i denna lag stadgas för arbetsgivarens del. En dylik betalningsskyldighet kan i beslutet dock fastställas endast för en sådan delägare eller bolagsman som har beretts tillfälle att bli hörd innan beslutet fattas.

Arbetskraftsdistriktsbyråns beslut kan beträffande arbetsgivaren och i 1 mom. nämnd delägare i ett öppet bolag eller ansvarig bolagsman i ett kommanditbolag och beträffande fartyget, där det arbete på vilket fordran grundar sig utförts, omedelbart verkställas så som laga kraft vunnit dom, såvida inte domstolen vid behandlingen av en tvist som gäller nämnda på arbetsförhållandet grundade fordran eller lönegarantin bestämmer att beslutet tills vidare inte skall verkställas eller verkställigheten fortsätts.

Statsrådet och, upp till ett i förordning stadgat belopp, arbetsministeriet eller arbetskraftsdistriktsbyrån kan av orsaker som är viktiga med tanke på tryggheten av sysselsättningen eller av därmed jämförbara skäl, eller om indrivningen är oskälig med beaktande av den betalningsskyldiges ekonomiska ställning, bevilja anstånd med betalningen eller helt eller delvis befria arbetsgivaren eller någon annan betalningsskyldig från betalningsskyldighet, oberoende av lagen om avgiftsbefrielse (529/80).

7 §

När arbetskraftsdistriktsbyrån avslår en ansökan om betalning enligt lönegarantin skall den anvisa arbetstagaren att väcka talan

1) mot arbetsgivaren och staten, om ansökan avslås till följd av att grunden för eller beloppet av fordran inte kunnat utredas och arbetsgivaren har bestridit fordran, eller

2) mot staten, om ansökan avslås till följd av att grunden för eller beloppet av fordran inte anses ha utretts och arbetsgivaren inte har bestridit fordran.

En arbetstagare skall inom sex månader efter det han fått del av arbetskraftsdistriktsbyråns beslut väcka talan enligt 1 mom. vid den domstol inför vilken arbetsgivaren skall svara i en sak som gäller lönefordran. Har talan inte väckts inom utsatt tid, kan inte på ny ansökan förordnas om sådan betalning enligt lönegarantin som avses i den avslagna ansökningen, om inte synnerligen vägande skäl föreligger.

Talan enligt 1 mom. behöver dock inte

väckas, om fordran bevakas i arbetsgivarens konkurs och konkursansökan inlämnats före utgången av den tid som anges i 2 mom. eller vid en sådan exekutiv auktion på fartyg angående vilken kungörelse offentliggjorts före utgången av sagda tid. Återkallas eller förfaller arbetsgivarens konkurs eller den exekutiva auktionen på fartyget, räknas sexmånaderstiden från konkursens avslutande eller från den dag då auktionen enligt kungörelsen skulle ha hållits.

I de fall som anges i 1 och 3 mom. skall arbetstagaren lämna in sin ansökan om betalning enligt lönegarantin senast inom sex månader från den tidpunkt då det avgörande av domstol eller utskökningsmyndighet, genom vilket beloppet av arbetstagarens på arbetsförhållandet grundade fordran fastställts, har vunnit laga kraft.

8 §

I arbetskraftsdistriktsbyråns beslut genom vilket ansökan har avslagits på någon annan grund än en som nämns i 7 § 1 mom. får arbetstagaren söka ändring hos arbetslöshetsnämnden genom skriftliga besvär senast den 30 dagen efter den dag då den som söker ändring fick del av beslutet. I andra fall får ändring i arbetskraftsdistriktsbyråns beslut inte sökas genom besvär. Om inte något annat visas i samband med besvaren, anses ändringssökanden ha fått del av beslutet den sjunde dagen efter den dag då beslutet postades till den adress som ändringssökanden har uppgett.

Besvärsskriften skall tillställas arbetskraftsdistriktsbyrån, som utan dröjsmål skall sända besvärsskriften och de under behandlingen av ärendet uppkomna handlingarna jämte sitt utlåtande till arbetslöshetsnämnden.

8 a §

Den som är missnöjd med arbetslöshetsnämndens beslut får söka ändring hos högsta förvaltningsdomstolen så som stadgas i 8 § 1 mom. och inom den tid från delfäendet av arbetslöshetsnämndens beslut som anges i det sistnämnda lagrummet.

9 §

Arbetsgivaren får söka återvinning vid den domstol där han skall svara i mål som gäller arbetslönefordran. Ärenden som gäller återvinning skall anhängiggöras inom 60 dagar

från delfåendet av beslutet om betalning enligt lönegarantin.

Vad som i denna paragraf stadgas om arbetsgivare gäller även delägare i öppna bolag eller ansvariga bolagsmän i kommanditbolag, om delägarna eller bolagsmännen på det sätt som stadgas i 6 § 1 mom. har ålagts betalnings-skyldighet.

12 §

En arbetstagare som fått betalning enligt lönegarantin kan av Arbetskraftsdistriktsbyrån av särskilda skäl vägras rätt att erhålla betalning enligt lönegarantin för fordran hos samma arbetsgivare, om fordran grundar sig på arbete som utförts under tre år, räknat från det föregående beslutet om betalning enligt lönegarantin. Såsom samma arbetsgivare anses även ett företag där bestämmanderätten tillkommer arbetstagarens tidigare arbetsgivare. Den tidigare arbetsgivaren anses ha bestämmanderätten även när han har andel i vartdera företaget och han, antingen ensam eller tillsammans med någon familjemedlem, har bestämmanderätten i dem båda.

På arbetstagarens ansökan kan Arbetskraftsdistriktsbyrån på förhand besluta om någon omständighet skall anses vara ett sådant särskilt skäl som anges i 1 mom.

17 §

Arbetsgivaren är skyldig att lämna den Arbetskraftsmyndighet som sköter lönegarantiärenden alla de uppgifter som behövs för verkställigheten av denna lag. Nämnda myndighet har rätt att kontrollera uppgifterna i arbetsgivarens bokföring.

Länsstyrelsen och chefen för polisdistriktet är skyldiga att ge den Arbetskraftsmyndighet som sköter lönegarantiärenden nödvändig handräckning för anskaffande av de uppgifter som avses i 1 mom.

Den Arbetskraftsmyndighet som sköter lönegarantiärenden har rätt att från skattemyndigheterna för behandlingen av en ansökan om betalning enligt lönegarantin få nödvändiga uppgifter ur de handlingar som gäller arbetstagarens beskattning.

Denna lag träder i kraft den 199.

Helsingfors den 29 september 1995

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Minister Terttu Huttu-Juntunen

Lag

om ändring av lagen om lönegaranti för sjömän

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 21 december 1979 om lönegaranti för sjömän (927/79) 1 § 3 mom., 2, 3 och 4 §§, 5 § 1 mom., 6—8 §§, 9 § 1 mom. samt 12 och 17 §§,

av dessa lagrum 2 och 4 §§ sådana de lyder delvis ändrade genom lag av den 30 december 1992 (1588/92) och 6 § sådan den lyder delvis ändrad genom lag av den 10 december 1990 (1072/90), samt

fogas till lagen en ny 8 a § och till 9 § ett nytt 4 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Lönegarantin för sjömän ombesörjes av Arbetskraftsministeriet.

Lönegarantin för sjömän *sköts* av Arbetsministeriet och Nylands läns Arbetskraftsdistriktsbyrå. Beslut i ett lönegarantiärende fattas av Arbetskraftsdistriktsbyrån.

2 §

Betalning enligt lönegarantin utgår för de på arbetsförhållande grundade förfallna löne- och andra fordringar, som skulle ha sjöpanträtt i fartyg enligt 212 § 1 mom. sjölagen.

2 §

Betalning enligt lönegarantin utgår för de på arbetsförhållande grundade förfallna löne- och andra fordringar, som skulle ha sjöpanträtt i fartyg enligt 3 kap. 2 § 1 mom. sjölagen (674/94).

Arbetskraftsministeriet har rätt att pröva, huruvida såsom betalning enligt lönegarantin bör erläggas mer än två gånger det belopp, vilket arbetsgivare, som underlåtit att betala arbetstagares fordran, under ett år före inlämnandet av ansökan om betalning enligt lönegarantin utgivit till arbetstagaren såsom betalning för hans på arbetsförhållandet grundade fordran.

Arbetskraftsdistriktsbyrån har rätt att pröva om det såsom betalning enligt lönegarantin skall utges mer än två gånger det belopp, vilket en arbetsgivare, som underlåtit att betala en arbetstagares fordran, under ett år före inlämnandet av ansökan om betalning enligt lönegaranti erlagt till arbetstagaren som betalning för en fordran som grundar sig på arbetsförhållandet.

3 §

Ansökan om betalning enligt lönegarantin riktas till Arbetskraftsministeriet, och den tillställs Arbetskraftsbyrå. I ansökningsen skall tydligt anges arbetstagarens namn, arbetsgivaren och beloppet av de på arbetsförhållandet grundade fordringarna.

3 §

Ansökan om betalning enligt lönegarantin riktas till *Arbetskraftsdistriktsbyrån* och tillställs en Arbetskraftsbyrå eller Arbetskraftsdistriktsbyrån. I *ansökan* skall tydligt anges arbetstagarens namn, arbetsgivaren och beloppet av *de fordringar som grundar sig på arbetsförhållandet*.

4 §

Sedan ansökan om betalning enligt lönegarantin inkommit till Arbetskraftsministeriet,

4 §

Sedan ansökan om betalning enligt lönegarantin har anlänt till *Arbetskraftsdistriktsbyrån*

Gällande lydelse

skall detta omedelbart vidtaga åtgärder för utredande av arbetsgivarens betalningsförmåga och arbetstagarens på arbetsförhållandet grundade fordran. Arbetsgivaren skall vid ärendets handläggning beredas tillfälle att bli hörd. Har ministeriet kunnat konstatera, att arbetsgivaren är betalningsförmögen, och kunnat utreda storleken av arbetstagarens fordran, skall ministeriet besluta om omedelbar betalning av statens medel av den på arbetsförhållandet grundade fordringen.

Har en arbetstagare underlåtit att bevaka sin fordran i arbetsgivarens konkurs eller på inställdedagen efter offentlig stämning på arbetsgivarens borgenärer eller fordran och med denna förenad sjöpanträtt i samband med auktion på fartyg, har ministeriet rätt att pröva huruvida arbetstagaren bör anses helt eller delvis ha förverkat sin rätt enligt lönegarantin.

Har arbetstagarens fordran endast delvis kunnat utredas, skall fordringen förordnas att utgå till den del den blivit utredd.

5 §

Arbetstagares på arbetsförhållande grundade fordran samt sjöpanträtt och alla andra rättigheter som baserar sig på fordringen övergår till staten den dag då arbetskraftsministeriets beslut om betalning enligt lönegarantin fattades och till den del betalning enligt beslutet skall utgå.

6 §

Då arbetskraftsministeriet godkänner arbetstagares ansökan om betalning enligt lönegarantin, skall ministeriet i sitt beslut om betalning enligt garantin fastställa arbetsgivarens betalningsskyldighet gentemot staten. Ministeriets beslut är beträffande arbetsgivaren och fartyget,

Föreslagen lydelse

skall *byrån* omedelbart vidta åtgärder för att utreda arbetsgivarens betalningsförmåga och arbetstagarens på arbetsförhållandet grundade fordran. *Arbetsgivaren och arbetstagaren skall innan ärendet avgörs beredas tillfälle att bli hörda så som anges i 15 § lagen om förvaltningsförfarande (598/82).*

Har arbetskraftsdistriktsbyrån kunnat konstatera att arbetsgivaren är betalningsförmögen och kunnat utreda grunden för och beloppet av arbetstagarens fordran, skall den omedelbart besluta att den på arbetsförhållandet grundade fordran till den utredda delen skall betalas av statens medel.

Har arbetstagaren underlåtit att bevaka sin fordran i arbetsgivarens konkurs eller fordran och med denna förenad sjöpanträtt i samband med auktion på fartyg, har *arbetskraftsdistriktsbyrån* rätt att pröva huruvida arbetstagaren skall anses helt eller delvis ha förverkat sin rätt enligt lönegarantin.

5 §

En arbetstagares på arbetsförhållandet grundade fordran samt sjöpanträtt och alla andra rättigheter som baserar sig på fordran övergår till staten den dag då *arbetskraftsdistriktsbyråns* beslut om betalning enligt lönegarantin fattades och till den del betalning enligt beslutet skall utgå. *Beslutet skall omedelbart delges arbetstagaren och arbetsgivaren samt varje sådan delägare i ett öppet bolag eller ansvarig bolagsman i ett kommanditbolag vars betalningsskyldighet har fastställts enligt 6 § 1 mom. Om arbetsgivaren inte äger fartyget där det arbete på vilket fordringarna grundar sig har utförts, skall beslutet om betalning enligt lönegarantin även delges fartygets ägare.*

6 §

Då *arbetskraftsdistriktsbyrån* godkänner en arbetstagares ansökan om betalning enligt lönegarantin, skall *byrån* i sitt beslut fastställa arbetsgivarens betalningsskyldighet gentemot staten. *Har arbetsgivaren varit ett öppet bolag eller ett kommanditbolag, skall i beslutet om*

Gällande lydelse

där det arbete på vilket fordringen grundar sig utförts, omedelbart verkställbart såsom laga kraft vunnen dom, såframt icke domstol vid handläggningen av tvist angående på sagda arbetsförhållande grundad fordran eller lönegarantin bestämmer, att beslutet tills vidare icke skall verkställas eller verkställigheten fortsättas.

Statsrådet och, upp till ett i förordning stadgat belopp, arbetsministeriet kan av orsaker, som är viktiga med tanke på tryggheten av sysselsättningen eller av därmed jämförbara skäl eller om indrivningen är oskäligen med beaktande av den betalningsskyldiges ekonomiska ställning bevilja anstånd med betalningen eller helt eller delvis befria arbetsgivaren eller någon annan betalningsskyldig från hans betalningsskyldighet, oberoende av lagen om avgiftsbefrielse (529/80).

7 §

Har ansökan om betalning enligt lönegarantin avslagits, skall Arbetskraftsministeriet anvisa arbetstagaren att vid domstol väcka talan mot arbetsgivaren inom sex månader efter det han fått del av beslutet. Har talan ej väckts inom utsatt tid, kan icke på ny ansökan förordnas om sådan betalning enligt lönegarantin, som avses i den avslagna ansökningen, såframt icke synnerligen vägande skäl härtill föreligger.

Talan som anges i 1 mom. behöver likväl icke väckas, om fordran bevakas i arbetsgivarens konkurs och ansökan om konkursen inlämnats före utgången av den i 1 mom. nämnda tiden eller vid sådan exekutiv auktion på fartyg, angående vilken kungörelse offentliggjorts före utgången av sagda tid. Återkallas

Föreslagen lydelse

betalning enligt lönegarantin även fastställas vilken betalningsskyldighet delägarna i det öppna bolaget eller de ansvariga bolagsmännen i kommanditbolaget har gentemot staten, enligt samma grunder som i denna lag stadgas för arbetsgivarens del. En dylik betalningsskyldighet kan i beslutet dock fastställas endast för en sådan delägare eller bolagsman som har beretts tillfälle att bli hörd innan beslutet fattas.

Arbetskraftsdistriktsbyråns beslut kan beträffande arbetsgivaren och i 1 mom. nämnd delägare i ett öppet bolag eller ansvarig bolagsman i ett kommanditbolag och beträffande fartyget, där det arbete på vilket fordran grundar sig utförts, omedelbart verkställas så som laga kraft vunnen dom, såvida inte domstolen vid behandlingen av en tvist som gäller nämnda på arbetsförhållandet grundade fordran eller lönegarantin bestämmer att beslutet tills vidare inte skall verkställas eller verkställigheten fortsättas.

Statsrådet och, upp till ett i förordning stadgat belopp, arbetsministeriet eller Arbetskraftsdistriktsbyrån kan av orsaker som är viktiga med tanke på tryggheten av sysselsättningen eller av därmed jämförbara skäl, eller om indrivningen är oskäligen med beaktande av den betalningsskyldiges ekonomiska ställning, bevilja anstånd med betalningen eller helt eller delvis befria arbetsgivaren eller någon annan betalningsskyldig från betalningsskyldighet, oberoende av lagen om avgiftsbefrielse (529/80).

7 §

När Arbetskraftsdistriktsbyrån avslår en ansökan om betalning enligt lönegarantin skall den anvisa arbetstagaren att väcka talan

1) mot arbetsgivaren och staten, om ansökan avslås till följd av att grunden för eller beloppet av fordran inte kunnat utredas och arbetsgivaren har bestridit fordran, eller

2) mot staten, om ansökan avslås till följd av att grunden för eller beloppet av fordran inte anses ha utretts och arbetsgivaren inte har bestridit fordran.

En arbetstagare skall inom sex månader efter det han fått del av Arbetskraftsdistriktsbyråns beslut väcka talan enligt 1 mom. vid den domstol inför vilken arbetsgivaren skall svara i en sak som gäller lönefordran. Har talan inte väckts inom utsatt tid, kan inte på ny ansökan förordnas om sådan betalning enligt lönegaran-

Gällande lydelse

eller förfaller arbetsgivarens konkurs eller exekutiv auktion på fartyget, räknas sexmånadertiden från konkursens avslutande eller från den dag då auktionen enligt kungörelsen hade bort hållas.

I de fall som anges i 1 och 2 mom. skall arbetstagaren inlämna sin lönegarantiansökan senast inom sex månader från den tidpunkt då det avgörande av domstol eller utsökningsmyndighet, genom vilket beloppet av arbetstagarens på arbetsförhållandet grundade fordran fastställts, vann laga kraft.

8 §

Arbetskraftsministeriets beslut om betalning enligt lönegarantin skall omedelbart delgivas arbetstagaren och arbetsgivaren och, då arbetsgivaren icke äger fartyget, där det arbete på vilket fordringarna grundar sig utförts, även fartygets ägare.

I betalningsbeslutet får ändring icke sökas genom besvär.

Föreslagen lydelse

tin som avses i den avslagna ansöknings, om inte synnerligen vägande skäl föreligger.

Talan enligt 1 mom. behöver dock inte väckas, om fordran bevakas i arbetsgivarens konkurs och konkursansökan inlämnats före utgången av den tid som anges i 2 mom. eller vid en sådan exekutiv auktion på fartyg angående vilken kungörelse offentliggjorts före utgången av sagda tid. Återkallas eller förfaller arbetsgivarens konkurs eller den exekutiva auktionen på fartyget, räknas sexmånadertiden från konkursens avslutande eller från den dag då auktionen enligt kungörelsen skulle ha hållits.

I de fall som anges i 1 och 3 mom. skall arbetstagaren lämna in sin ansökan om betalning enligt lönegarantin senast inom sex månader från den tidpunkt då det avgörande av domstol eller utsökningsmyndighet, genom vilket beloppet av arbetstagarens på arbetsförhållandet grundade fordran fastställts, har vunnit laga kraft.

8 §

I arbetskraftsdistriktsbyråns beslut genom vilket ansökan har avslagits på någon annan grund än en som nämns i 7 § 1 mom. får arbetstagaren söka ändring hos arbetslöshetsnämnden genom skriftliga besvär senast den 30 dagen efter den dag då den som söker ändring fick del av beslutet. I andra fall får ändring i arbetskraftsdistriktsbyråns beslut inte sökas genom besvär. Om inte något annat visas i samband med besvären, anses ändringssökanden ha fått del av beslutet den sjunde dagen efter den dag då beslutet postades till den adress som ändringssökanden har uppgett.

Bevärsskriften skall tillställas arbetskraftsdistriktsbyrån, som utan dröjsmål skall sända besvärsskriften och de under behandlingen av ärendet uppkomna handlingarna jämte sitt utlåtande till arbetslöshetsnämnden.

8 a §

Den som är missnöjd med arbetslöshetsnämndens beslut får söka ändring hos högsta förvaltningsdomstolen så som stadgas i 8 § 1 mom. och inom den tid från delfåendet av arbetslöshetsnämndens beslut som anges i det sistnämnda lagrummet.

Gällande lydelse

9 §

Arbetsgivaren får söka återvinning vid den domstol, där han skall svara i mål rörande arbetslönefordran. Stämning om återvinning skall delgivas staten inom 60 dagar från delgivningen av beslutet om betalning enligt lönegarantin.

12 §

Arbetstagare, till vilken betalning utgått enligt lönegarantin, kan av arbetskraftsministeriet på synnerliga skäl förvägras rätt att erhålla betalning enligt lönegarantin för fordran hos samma arbetsgivare, om fordringen grundar sig på arbete som utförts inom tre år, räknat från det föregående beslutet om betalning enligt lönegarantin.

17 §

Arbetsgivare är skyldig att lämna arbetskraftsministeriet alla de uppgifter, som är av nöden för verkställigheten av denna lag. Ministeriet äger rätt att i arbetsgivarens bokföring kontrollera uppgifterna.

Länsstyrelse och chef för polisdistrikt är skyldiga att ge arbetskraftsministeriet erforderlig handräckning för anskaffande av de uppgifter som avses i 1 mom.

Föreslagen lydelse

9 §

Arbetsgivaren får söka återvinning vid den domstol där han skall svara i mål som gäller arbetslönefordran. Ärenden som gäller återvinning skall anhängiggöras inom 60 dagar från delfåendet av beslutet om betalning enligt lönegarantin.

Vad som i denna paragraf stadgas om arbetsgivare gäller även delägare i öppna bolag eller ansvariga bolagsmän i kommanditbolag, om delägarna eller bolagsmännen på det sätt som stadgas i 6 § 1 mom. har ålagts betalningsskyldighet.

12 §

En arbetstagare som fått betalning enligt lönegarantin kan av arbetskraftsdistriktsbyrån av särskilda skäl vägras rätt att erhålla betalning enligt lönegarantin för fordran hos samma arbetsgivare, om fordran grundar sig på arbete som utförts under tre år, räknat från det föregående beslutet om betalning enligt lönegarantin. Såsom samma arbetsgivare anses även ett företag där bestämmanderätten tillkommer arbetstagarens tidigare arbetsgivare. Den tidigare arbetsgivaren anses ha bestämmanderätten även när han har andel i vardera företaget och han, antingen ensam eller tillsammans med någon familjemedlem, har bestämmanderätten i dem båda.

På arbetstagarens ansökan kan arbetskraftsdistriktsbyrån på förhand besluta om någon omständighet skall anses vara ett sådant särskilt skäl som anges i 1 mom.

17 §

Arbetsgivaren är skyldig att lämna den arbetskraftsmyndighet som sköter lönegarantiärenden alla de uppgifter som behövs för verkställigheten av denna lag. Nämda myndighet har rätt att kontrollera uppgifterna i arbetsgivarens bokföring.

Länsstyrelsen och chefen för polisdistriktet är skyldiga att ge den arbetskraftsmyndighet som sköter lönegarantiärenden nödvändig handräckning för anskaffande av de uppgifter som avses i 1 mom.

Den arbetskraftsmyndighet som sköter lönegarantiärenden har rätt att från skattemyndigheterna för behandlingen av en ansökan om betalning enligt lönegarantin få nödvändiga upp-

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

*gifter ur de handlingar som gäller arbetstagarens
beskattning.*

Denna lag träder i kraft den

199 .